

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 5

Wymagania na poszczególne oceny				
na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
1. Mapa Polski				
Uczeń: -wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, legenda mapy</i> -wymienia elementy mapy -wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wysokość bezwzględna, wysokość względna</i> -odczytuje wysokość bezwzględną obiektów na mapie poziomicowej -podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych -wymienia różne rodzaje map -odczytuje informacje z planu miasta	Uczeń: -odczytuje za pomocą legendy znaki kartograficzne na mapie -stosuje legendę mapy do odczytania informacji -odczytuje skalę mapy -rozdziela rodzaje skali -oblicza wysokość względną na podstawie wysokości bezwzględnej odczytanej z mapy -odczytuje informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej -wyszukuje w atlasie przykłady map: ogólnogeograficznej, krajobrazowej, turystycznej i planu miasta	Uczeń: -rozdziela na mapie znaki punktowe, liniowe i powierzchniowe -rysuje podziałkę liniową -wyjaśnia, dlaczego każda mapa ma skalę -oblicza odległość na mapie wzdłuż linii prostej za pomocą skali liczbowej -wyjaśnia, jak powstaje mapa poziomicowa -wyjaśnia różnicę między obszarem nizinnym, wyżynnym a obszarem górskim -wyjaśnia różnicę między mapą ogólnogeograficzną a mapą krajobrazową -przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie	Uczeń: -dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych -przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową -oblicza odległość w terenie za pomocą skali liczbowej -oblicza odległość w terenie za pomocą podziałki liniowej -oblicza długość trasy złożonej z odcinków za pomocą skali liczbowej -rozpoznaje przedstawione na mapach poziomicowych formy terenu -rozpoznaje formy ukształtowania powierzchni na mapie hipsometrycznej -omawia zastosowanie map cyfrowych -podaje różnice między mapą turystyczną a planem miasta	Uczeń: -posługuje się planem miasta w terenie -podaje przykłady wykorzystania map o różnej treści -analizuje treść map przedstawiających ukształtowanie powierzchni Polski -czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc je do obserwowanych w terenie elementów środowiska geograficznego -projektuje i opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta
2. Krajobrazy Polski				
Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminu <i>krajobraz</i> - wymienia składniki krajobrazu	Uczeń: -podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym	Uczeń: -charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce	Uczeń: -dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego ładu i estetyki zagospodarowania	Uczeń: -proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy

wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy -wymienia pasy rzeźby terenu Polski -wskazuje na mapie Wybrzeże Słowińskie -wymienia elementy krajobrazu nadmorskiego -wymienia główne miasta leżące na Wybrzeżu Słowińskim -wymienia po jednym przykładzie rośliny i zwierzęcia charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego -wskazuje na mapie Pojezierze Mazurskie -odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim -wskazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich oraz Nizinę Mazowiecką -wskazuje na mapie największe rzeki przecinające Nizinę Mazowiecką -wskazuje na mapie największe miasta Niziny Mazowieckiej -podaje nazwę parku narodowego leżącego w pobliżu Warszawy -określa położenie Warszawy na mapie Polski -wymienia najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy -wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich i Wyżynę Śląską -wskazuje na mapie największe miasta na Wyżynie Śląskiej	-określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski -przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego na podstawie ilustracji -omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego -wymienia atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego -przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej -wymienia atrakcje turystyczne Niziny Mazowieckiej -opisuje cechy krajobrazu wielkomiejskiego -wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej -przedstawia cechy krajobrazu rolniczego Wyżyny Lubelskiej -omawia cechy krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na podstawie ilustracji -wymienia dwa przykłady roślin charakterystycznych dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej -wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr -wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego -omawia cechy pogody w górach -wymienia atrakcje turystyczne Tatr	-opisuje krajobraz najbliższej okolicy w odniesieniu do pasów rzeźby terenu -opisuje wpływ wody i wiatru na nadmorski krajobraz -przedstawia sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim -przedstawia wpływ lądolodu na krajobraz pojezierzy -omawia cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej -przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy -omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej -omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów lessowych -charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej -charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej -opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach	-porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach -wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne -wymienia obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego oraz wskazuje je na mapie -wyjaśnia znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim -charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej -opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy -omawia atrakcje turystyczne na Szlaku Zabytków Techniki -opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej -opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej -charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd -przedstawia argumenty potwierdzające różnicę w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich -opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr	-prezentuje projekt planu zagospodarowania terenu wokół szkoły -przygotowuje prezentację multimedialną na temat Wybrzeża Słowińskiego z uwzględnieniem elementów krajobrazu naturalnego i kulturowego -przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy na podstawie mapy -analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej -planuje na podstawie planu miasta wycieczkę po Warszawie -przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej wynikające z działalności człowieka -analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej -przedstawia historię zamków znajdujących się na Szlaku Orlich Gniazd -wyjaśnia negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr
--	--	--	---	--

-wskazuje na mapie Polski Wyżynę Lubelską -wymienia gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej -określa na podstawie mapy Polski położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej -podaje nazwę parku narodowego leżącego na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej -podaje nazwy zwierząt żyjących w jaskiniach na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej -określa na podstawie mapy położenie Tatr -wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie				
3. Łądy i oceany				
Uczeń: -wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe -wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie -wymienia największych podróżników biorących udział w odkryciach geograficznych	Uczeń: -wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i siatka kartograficzna -wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie -porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów na podstawie diagramów -wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych	Uczeń: -podaje przyczyny odkryć geograficznych -wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy geograficznej Marca Polo -opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba	Uczeń: -określa na globusie i mapie położenie punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej -opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w.	Uczeń: -oblicza różnicę wysokości między najwyższym szczytem na Ziemi a największą głębokością w oceanach -przedstawia znaczenie odkryć geograficznych
4. Krajobrazy świata				
Uczeń: -wyjaśnia znaczenie terminu <i>pogoda</i> -wymienia składniki pogody -wyjaśnia znaczenie terminu <i>klimat</i>	Uczeń: -wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem	Uczeń: -wskazuje na mapie klimatycznej obszary o najwyższej oraz najniższej	Uczeń: -oblicza średnią roczną temperaturę powietrza	Uczeń: -przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów

-wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne Ziemi -wymienia na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi -wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej -podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji -rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych -wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sawanna, step</i> -wskazuje na mapie strefy sawann i stepów -wymienia gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów -wyjaśnia znaczenie terminu <i>pustynia</i> -wskazuje na mapie obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych -rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla pustyń gorących i pustyń lodowych -wskazuje na mapie położenie strefy krajobrazów śródziemnomorskich -wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym	- odczytuje z klimatogramu temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu - wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej -omawia na podstawie mapy stref klimatycznych i klimatogramów klimat strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimat strefy lasów liściastych i mieszanych -omawia na podstawie ilustracji warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej -wyjaśnia znaczenie terminów: <i>preria, pampa</i> -omawia charakterystyczne cechy klimatu stref sawann i stepów -opisuje na podstawie ilustracji świat roślin i zwierząt pustyń gorących i pustyń lodowych -wymienia cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego -wymienia obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego -wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry -wskazuje na mapie położenie najwyższych łańcuchów górskich innych niż Himalaje - charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach -opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach	średniej rocznej temperaturze powietrza -wskazuje na mapie klimatycznej obszary o największej i najmniejszej rocznej sumie opadów -porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i kontynentalnym -wymienia kryteria wydzielania stref krajobrazowych -przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej -charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego -charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazu sawann i stepów -omawia klimat stref pustyń gorących i pustyń lodowych -omawia rzeźbę terenu pustyń gorących -omawia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego -charakteryzuje cechy krajobrazu tajgi i tundry -charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach	-oblicza różnicę między średnią temperatura powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku -oblicza roczną sumę opadów -prezentuje przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych -porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów -omawia przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefach pustyń gorących i pustyń lodowych -prezentuje przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefie śródziemnomorskiej -porównuje budownictwo i życie mieszkańców stref tajgi i tundry -analizuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach i jej wpływ na życie ludności	atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych -omawia wpływ człowieka na krajobrazu Ziemi -porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanymi strefy umiarkowanej pod względem klimatu, roślinności i świata zwierząt -analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków klimatycznych i głównych cech krajobrazu -przedstawia podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyń gorących i pustyń lodowych -opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej -porównuje rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi i pięter roślinności w górach
--	---	---	--	---

-rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla strefy śródziemnomorskiej -wymienia gatunki upraw charakterystycznych dla strefy śródziemnomorskiej -wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tajga</i> , <i>tundra</i> , <i>wieloletnia zmarzlina</i> -wskazuje na mapie położenie stref tajgi i tundry -rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi i tundry -wskazuje na mapie Himalaje -wymienia charakterystyczne dla Himalajów gatunki roślin i zwierząt				
--	--	--	--	--